

EDUKACJA MIĘDZYKULTUROWA

2019, nr 2 (11)

W numerze:

Halina Rusek

*Edukacja międzykulturowa i antropologia pogranicza:
wspólnota źródeł i dróg rozwoju*

Ludmyla Khoruzha

*The teacher's tolerance in the intercultural environment
of university*

Bronislava Kasáčová

*Theoretical and pedeutological research output
for inclusive education in the multicultural world*

Spis treści

Wprowadzenie	11
--------------------	----

ARTYKUŁY

HALINA RUSEK

Edukacja międzykulturowa i antropologia pogranicza: wspólnota źródeł i dróg rozwoju	23
--	----

MAREK REMBIERZ

Między wielokulturowością „wieży Babel” a zróżnicowanymi kulturowo pograniczami. Pedagogiczne poszukiwania i idee Tadeusza Lewowickiego w zakresie edukacji kształtującej relacje międzykulturowe	40
--	----

JANUSZ GAJDA

Konsekwentna realizacja założeń humanistyczno-antropologicznych w edukacji międzykulturowej nadzieją na bardziej efektywną praktykę społeczną i złagodzenie konfliktów w świecie wielokulturowym (refleksje na marginesie podstaw teoretycznych i efektów działalności Zespołu Pedagogiki Kultury i Edukacji Międzykulturowej przy Komitecie Nauk Pedagogicznych PAN)	57
--	----

ROZPRAWY

PRZEMYSŁAW PAWEŁ GRZYBOWSKI

Prekursorki i pionierki edukacji równościowej, antydiskryminacyjnej i międzykulturowej. Przyczynek do genezy pedagogiki międzykulturowej	81
--	----

The teacher's tolerance in the intercultural environment of university

Streszczenie: Artykuł prezentuje problem tolerancji nauczycieli akademickich jako normy cywilizacyjnej, regulatora relacji między wszystkimi podmiotami procesu edukacyjnego, co pozwala zachować różnorodność złożonego systemu, jakim jest środowisko międzykulturowe uczelni. Przedstawiono w nim wyniki badań diagnostycznych dotyczących tworzenia różnych elementów kompetencji społeczno-kulturowych nauczycieli i studentów. Ponadto zwrócono uwagę na tzw. algorytm rozwoju tolerancji nauczyciela akademickiego w warunkach nowoczesnego uniwersytetu jako osobowo-ideologicznej podstawy jego działalności i elementu kultury organizacyjnej.

Słowa kluczowe: tolerancja, tolerancja pedagogiczna, umiejętności miękkie, etyka, wartości ludzkie, środowisko zróżnicowane kulturowo

The pace of globalization of the modern world, the processes of population migration, the diversity of cultures and religious affiliation of people today are irreversible and require constant study, comprehension, finding new social and psychological and pedagogical influences on the person. A special mission in the realization of these tasks belongs to the teacher. We focus on the activities of a teacher of higher education, because it is he/she who works with young people who has made a professional choice, shapes its values, ideological orientations, lays down the competence basis for future life and activities.

In this context mainly flexible skills (soft skills) as a complex of productive personality traits (communicative, flexible and adaptive, personal qualities, etc.) characterize and determine human behaviour in the production environment. Among these skills the tolerance can be called meta-characterization of a person that directly or indirectly affects the manifestation of other skills: flexibility, positive attitude, interpersonal manifestations, emotional intelligence, kindness etc.¹ Therefore, tolerance matters in a personal and professional way.

¹ Soft skills: 7 important skills for any profession // Electronic source: <https://thepoint.rabota.ua/soft-skills-7-vazhnyh-navykov-dlya-lyuboy-professyy/> (4.06.2019).

Rada Naukowa:

José L. da Costa (University of Alberta, Edmonton, Kanada), Jim Cummins (University of Toronto, Kanada) Ludmiła L. Choruża (Київський університет імені Бориса Грінченка, Ukraina), Sixto Cubo Delgado (Universidad de Extremadura, Hiszpania), Manuel Lucero Fustes (Universidad de Extremadura, Badajoz, Hiszpania), Zenon Jasiński (Uniwersytet Opolski), Bronislava Kasáčová (Univerzita Mateja Bela, Banská Bystrica, Słowacja), Piet Kommers (University of Twente, Holandia), Hristo Kyuchukov (Freie Universität Berlin, Niemcy), **Tadeusz Lewowicki** (przewodniczący Rady), Włodimir I. Ługowij (Національна академія педагогічних наук України, Ukraina), Zbyszko Melosik (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), William New (Beloit College, WI, USA), Jerzy Nikitorowicz (Uniwersytet w Białymstoku), Marian Nowak (Katolicki Uniwersytet Lubelski), Katarzyna Olbrycht (Uniwersytet Śląski), Idzi Panic (Uniwersytet Śląski), Irina A. Pisarjenko (Российский Государственный Педагогический Университет им. А.И. Герцена, Санкт-Петербург, Rosja), Jana Raclavská (Ostravská univerzita v Ostravě, Republika Czeska), Halina Rusek (Uniwersytet Śląski), Andrzej Sadowski (Uniwersytet w Białymstoku), Graciela Slesaransky-Poe (Arcadia University, USA), Mirosław Sobiecki (Uniwersytet w Białymstoku), Lech A. Suchomłynow (Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Ukraina), Bogusław Śliwerski (Uniwersytet Łódzki), Marta M. Urlińska (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu), Christoph Wulf (Freie Universität Berlin, Niemcy)

Zespół Redakcyjny:

Ewa Ogrodzka-Mazur (redaktor naczelny), Alina Szczurek-Boruta (zastępca redaktora naczelnego, redaktor tematyczny), Barbara Grabowska, Aniela Różańska, Jolanta Suchodolska, Anna Szafrąska (redaktorzy tematyczni), Adam Mikrut (redaktor statystyczny), Urszula Klajmon-Lech (redaktor językowy – język polski), Agata Cienciąła (redaktor językowy – język angielski), Anton Dragomiletskii (sekretarz redakcji)

Adres Redakcji:

„Edukacja Międzykulturowa”
Uniwersytet Śląski w Katowicach, Wydział Sztuki i Nauk o Edukacji, ul. Bielska 62, 43–400 Cieszyn
tel. 33 854 62 02; <https://us.edu.pl/wydzial/wsne/nauka-i-badania/serie-wydawnicze/edukacja-miedzykulturowa/>

Recenzenci: Laura de la Trinidad Alonso Díaz, Tomasz Bajkowski, Jaroslav Balvín, Krystyna Bleszyńska, Hana Červinková, Pavol Dancák, Wioleta Danilewicz, Przemysław Paweł Grzybowski, Halina Grzymała-Moszczyńska, Andrej Harbatski, Soňa Kariková, Eleftherios Klerides, Leszek Korporowicz, Mariusz Korczyński, Kazimierz Kossak-Głowczewski, Josef Malach, Hanna Mamzer, Stefan Mieszalski, Jolanta Miluska, Tadeusz Miluski, Dorota Misiejuk, Jolanta Muszyńska, Inetta Nowosad, Anna Odrowąż-Coates, Jelena Petrucijová, Andrzej Radziewicz-Winnicki, Petro Sauch, Tadeusz Siwek, Swietłana Sysojewa, Barbara Weigl, Teresa Wilk, Dariusz Wojakowski

Redaktor naukowy tomu: Ewa Ogrodzka-Mazur

Redaktor prowadzący: Paweł Jaroniak

Redaktor techniczny: Ryszard Kurasz

Korekta: Sylwia Sass

Projekt logo: Tadeusz Lewowicki

Projekt okładki: Krzysztof Galus

© Copyright by Wydawnictwo Adam Marszałek
Toruń 2019

ISSN 2299-4106

Publikacja współfinansowana przez Uniwersytet Śląski w Katowicach

Wersją pierwotną tekstu jest jego wersja drukowana

Wersja elektroniczna jest publikowana na licencji Open Access CC BY-NC-ND

Wydawnictwo prowadzi sprzedaż wysyłkową:

tel./fax 56 648 50 70; e-mail: marketing@marszalek.com.pl

Wydawnictwo Adam Marszałek, ul. Lubicka 44, 87–100 Toruń

tel. 56 664 22 35, 56 660 81 60, e-mail: info@marszalek.com.pl, www.marszalek.com.pl

Drukarnia, ul. Warszawska 54, 87–148 Łysomice, tel. 56 678 34 78

- MARTYNA DZIADK
 (Im)possible dialogue? Feminism and nationalism
 in the Polish-Norwegian perspective 94

INTERCULTURAL EDUCATION WORLDWIDE

- LUDMYLA KHORUZHA
 The teacher's tolerance in the intercultural environment
 of university 107

- BRONISLAVA KASÁČOVÁ
 Theoretical and pedagogical research output for inclusive
 education in the multicultural world 117

- MARIANA CABANOVÁ
 Cultural and linguistic diversity in education as a challenge
 for teacher training 127

- ALENA DOUŠKOVÁ, SOŇA KARIKOVÁ, DAGMAR SMAILLY
 Slovak educational centres abroad 136

- LENKA VENTEROVÁ
 Education and, in consequence, the Czech language
 hidden in the value orientations of Czech learners
 in the United States of America 151

RESEARCH REPORTS

- TOMASZ BAJKOWSKI
 The feeling of family functionality in the perception of university
 students from the North-Eastern borderland of Poland 165

- KATARZYNA JAS
 Family as a place of contacts across generations in the opinions
 of learners from upper-secondary schools in Cieszyn County 180

MARTYNA DZIADEK Dialog (nie)możliwy? Feminizm i nacjonalizm w perspektywie polsko-norweskiej	94
--	----

EDUKACJA MIĘDZYKULTUROWA NA ŚWIECIE

LUDMYLA KHORUZHA The teacher's tolerance in the intercultural environment of university	107
BRONISLAVA KASÁČOVÁ Theoretical and pedeutological research output for inclusive education in the multicultural world	117
MARIANA CABANOVÁ Cultural and linguistic diversity in education as a challenge for teacher training	127
ALENA DOUŠKOVÁ, SOŇA KARIKOVÁ, DAGMAR SMAILLY Slovak educational centres abroad	136
LENKA VENTEROVÁ Education and, in consequence, the Czech language hidden in the value orientations of Czech learners in the United States of America	151

KOMUNIKATY Z BADAŃ

TOMASZ BAJKOWSKI Poczucie funkcjonalności rodzinnej w percepcji studentów pogranicza północno-wschodniej Polski	165
KATARZYNA JAS Rodzina jako miejsce kontaktów międzypokoleniowych w opinii uczniów szkół ponadgimnazjalnych powiatu cieszyńskiego	180